

CSONGRÁD MEGYE GYÜMÖLCSTERMESZTÉSÉNEK FEJLŐDÉSE

Írta: MOHOLI KÁROLY

Csongrád megye kedvező éghajlati viszonya, változatos talajadottsága következtében a nagyüzemi gyümölcsstermesztés megvalósításához szükséges feltételekkel rendelkezik. Területének nyugati része a délkelet-kiskunsági táj természetes folytatása. A megye közepén húzódó Tisza meglehetősen éles választófalaként szerepel és jól elkülöníti a felszíni és talajviszonyok tekintetében eltérő tiszántúli részt.

Amíg a megye nyugati Duna—Tisza közti felében a pleisztocén és óholocén futóhomok alkot változatos felszínt, addig a Tisza és a Maros mentén a fiatal folyami hordalékból felépült alluviális térszín jellemző. A Tiszántúli részen az uralkodó felszíni forma a síkság. A 80—85 m-es egyenletes térszínből csak a Maros és a Tisza egykori parti dűnei emelkednek ki 93—98 m-re. A megye legkeletibb részén a Maros hordaléklejtőjére települt községek 96—99 m magasan fekszenek [1].

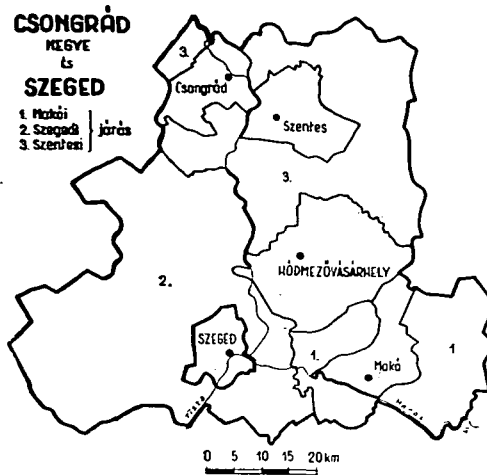
A gyümölcsstermesztés számára elsősorban számbavehető Duna—Tisza közti homokterületek a tagoltabb domborzati viszonyok, nagyobb magasságkülönbségek révén különösen kedvező feltételeket teremtenek.

Amíg a szántóföldi növénytermesztés számára feltétlenül szükséges nyári csapadékmennyiség nem minden évben jelentkezik és ez erősen kihat a termésátlagokra, addig a gyümölcsstermesztésben ennek hatása kevésbé számottevő. A homokbuckás területeken a talajfelszínhez közelfekvő légrétegek magasabb hőmérséklete, nagyobb páraéhsége következtében az alacsonyszárú növények számára mutatkozó kedvezőtlen mikroklima, a gyümölcsstermesztésben nem érvényesül. A tenyészetek magas hőösszege, napfénytartama viszont a gyümölcsstermesztés számára nagyon előnyös. A károsan ható tényezők közül a 3—4 évenként bekövetkező erős téli-, valamint koratavaszi fagyok jelentenek nagyobb veszélyt a gyümölcsfaállományra. Az aklimatizációs kísérletek azonban már néhány gyümölcsfajta esetében biztató eredményeket értek el.

A kedvező éghajlat és talajadottságok, az őszibarack, kajszai termesztése során különösen a gyors fejlődésben és magas termésátlagokban jutnak kifejezésre.

A Csongrád megyei gyümölcsstermesztés fellendülése az utóbbi két-három évtizedre nyúlik vissza. A homokterületen folyó nagyarányú telepítések nemcsak számszerűen, hanem területi elhelyezkedésben is megváltoztatták a megye gyümölcsfaállományát.

Az 1959-ben végzett országos statisztikai számlálásból ismertté vált a gyümölcsfaállomány nemenként és üzemformánként való megoszlása. Ezzel a fontos munkával régi elmaradást pótolunk és egyben lehetőség nyílt a megye gyümölcsstermesztésének tervszerűbb fejlesztésére.

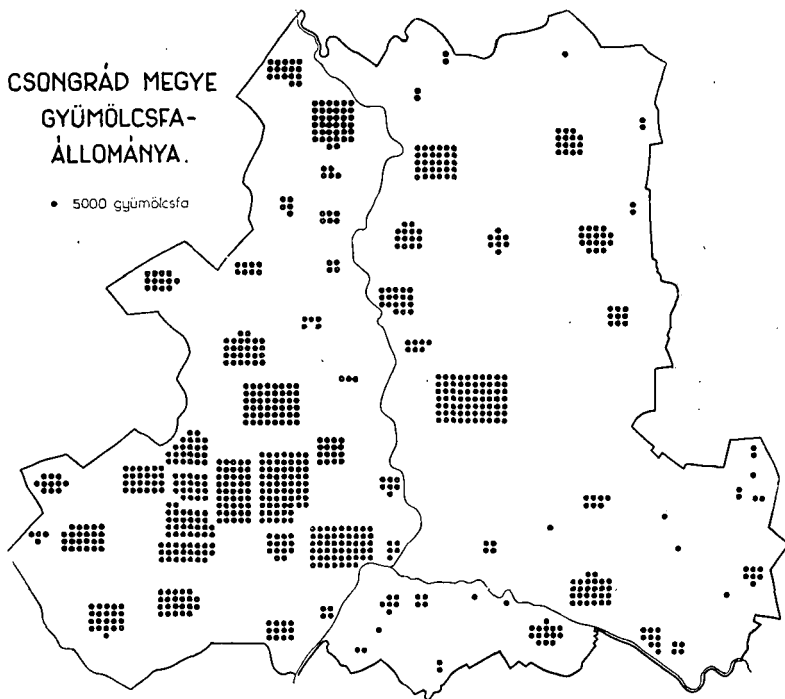
A megyei állomány (4,5 millió db) egyharmada még nem termő, tehát éppen a legutóbbi két-három év során nyert telepítést [2]. Ez a tény különösen jól kifejezi azt a hatalmas előrehaladást, amit a gyümölcsstermesztésünk az utóbbi néhány évben megtett. Az új fák rövidesen termőre válnak, és ezáltal Csongrád megye az exportra számbajöhető gyümölcsfajták termesztése terén igen kedvező helyzetbe kerül.

Csongrád megye gyümölcsfaállományának megoszlása

Gyümölcsnem	F a á l l o m á n y		
	1935-ben 1000 db-ban	1000 db-ban	1959-ben az 1935. évi %-ában
Alma	415,1	1086,4	261,6
Körte	166,4	238,4	143,3
Birs	52,6	109,1	209,6
Cseresznye	162,4	152,4	93,8
Meggy	253,8	525,4	207,4
Szilva	490,1	887,9	181,1
Kajszi	226,7	375,9	165,8
Őszibarack	207,0	978,6	472,2
Mandula	7,6	3,5	45,5
Dió	82,9	134,9	162,6
Gesztenye	3,1	0,1	3,4
A megye összesen:	2067,8	4492,6	217,2

Az állomány növekedésének mértéke mintegy 40%-kal haladja meg az országos értékét. A számszerű növekedés mellett kiemelkedő jelentőségű az a tény, hogy pl. a jellegzetes dunántúli gyümölcssteresztő megyékkel összehasonlítva itt elsősorban a legértékesebb gyümölcsnemek keretében van a legnagyobb emelkedés. Zalában a szilvafák száma 380 ezerről 1698 ezerrel növekedett [3]. A szilvafaállomány legnagyobb része azonban nem tervszerű telepítés, csupán gyökérsarjakról való továbbzaporítás eredménye. Ugyanitt az értékes őszibarackfaállomány 129 ezerről 492 ezerre növekedve nem érte el a négyszeresét.

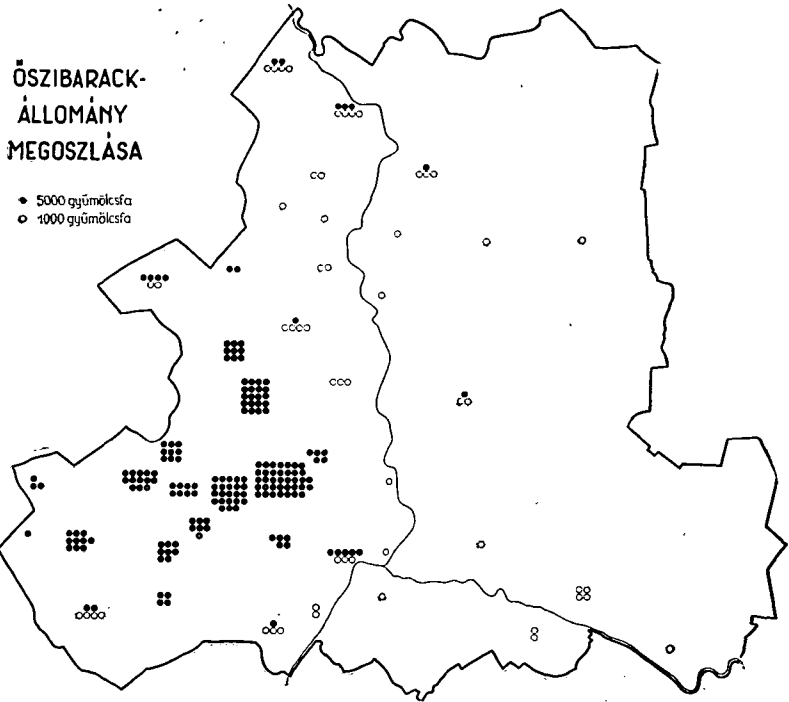
Még élesebb különbségek adódnak akkor, ha nem jellegzetes gyümölcssteresztő megyék állománynövekedését hasonlítjuk össze Csongrád megyével. Szolnok és Békés területén ugyan nagyarányú számszerű emelkedés mutatkozik, de itt a jelenlegi állomány felét a szilvafák képezik (Szolnok megyében 4,4 millióból 1,9, míg Békésben 4,4 millióból 2,1).

Az exportra számbajöhető értékes gyümölcsfajták számszerű növekedése terén Bács-Kiskun megyével való összehasonlítás érdemleges. Itt pl. az őszibarackfaállomány 1935-ben 188 ezer db volt, míg 1959-ben már csaknem elérte a hatszorosát (1177 ezer). A nagyarányú emelkedés mellett is kedvező Csongrád megye helyzete, mert itt az őszibaracktermesztésre csupán az összterület kisebbik felét kitevő homokterületek jöhetnek számításba. (Az 1935. évi 198 ezres állomány 978 ezerre emelkedett.) Ez igen érdekesen fejezi ki a homokterületek előretörését az őszibaracktermesztés terén. Ezzel szemben a

történelmileg kialakult kötött talajon való termesztés közel sem mutat ilyen kedvező emelkedést. Pest megyében az őszibarackfaállomány csupán két és félszeresére emelkedett (1,05 millióról, 2,43-ra).

Míg Dunántúl jellegzetes almatermesztő vidékén Zalában az állomány 122%-kal növekedett, addig Csongrádban különösen az értékes téli almafák telepítésével ez az arány 148%-ot ért el.

A fenti összehasonlítások igen érdekes képet nyújtanak arról a fejlődésről, ami a homokterületeken az utóbbi 25 év alatt lejátszódott. A gyümölcsfaállomány általában kedvező fejlődése mellett azonban néhány gyümölcsnemben a csökkenés jele mutatkozik. Ez különösen szembetűnő a cseresznyefák esetében. 25 év alatt az állomány az 1935. évinek a 93%-ára csökkent. Ugyanakkor a nap. Ezalatt kerül le a fákról a termés 80—85%-a. Június első napjai a mezőmeggyfák száma 81%-os emelkedést mutat. Új cseresznyések alig létesültek, sőt a meglévő állomány kiöregedésével kell számolni. A cseresznye rövid ideig tartó érési ideje alatt sok kézimunkát igényel. A Gernersdorfi szedését nagyobb gyümölcsösben is 6—7 napra kell összpontosítani. Ebből is a fő érési idő 4—5 gazdaság számos területén sok munkaerőt kívánnak és ez a körülmény fékezőleg hat az újabb telepítésekre. Az ugyancsak sok kézimunkát igénylő meggy érési ideje már hosszabb, és a túlérés nem olyan könnyen következik be, mint a cseresznye esetében. Fája is általában alacsonyabb és így a szedési munkák könnyebben megvalósíthatók.

Nagyobb csökkenés mutatkozik még a mandulafaállományban. A fák egyrészét az 1939—41-es évek magas vízállásai, másrészt az erős téli fagyok tették tönkre, új telepítés pedig alig történt. Helyette a homokon az őszibarack tört előre. Gesztenyefaállományunk pedig hasonló okok következtében csaknem egészen eltűnt.

A gyümölcsfaállomány nemenkénti megoszlása és területi elhelyezkedése

A gyümölcsfaállomány legfontosabb nemenkénti százalékos elosztása kedvező képet nyújt. Míg országos viszonylatban csaknem minden megyében a szilvafák száma a legnagyobb, addig Csongrádban az ennél sokkal értékesebb alma és őszibarack képezi az állomány majdnem felét, és csak ezután következik a szilva. Igen jelentős még a meglehetősen egyenletes termést adó meggyfák magas aránya (11,7%). A többi gyümölcsnem is arányosan oszlik meg, eltekintve a megyére egyáltalában nem jellemző mandula és gesztenye előfordulást.

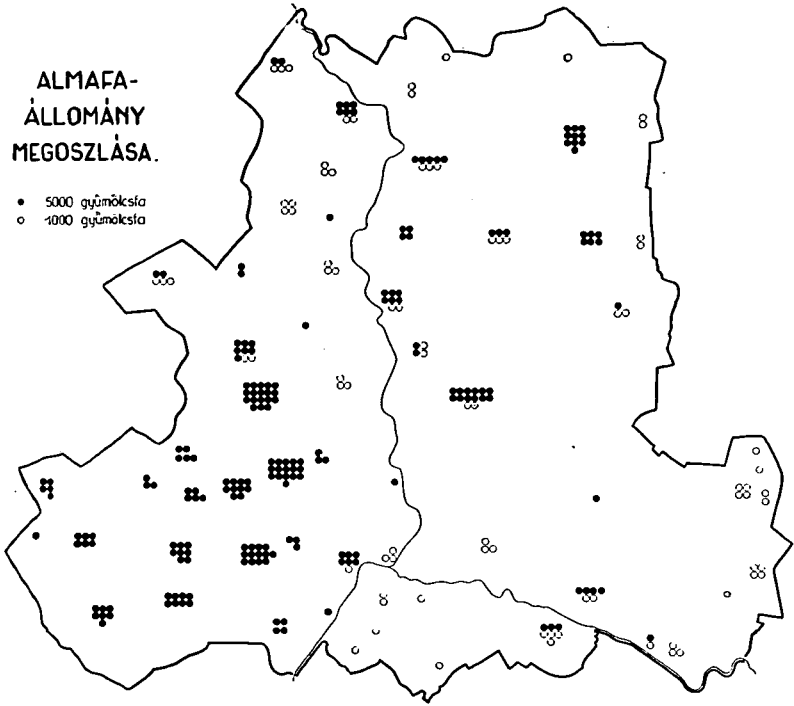
A gyümölcsfaállomány nemenkénti százalékos megoszlása

Gyümölcsnem	Darabszám	Összállomány %-a
Alma	1 086 379	24,1
Körte	238 450	5,3
Birs	109 086	2,4
Cseresznye	152 408	3,4
Meggy	525 355	11,7
Szilva	887 978	19,8
Kajszi	375 986	8,3
Őszibarack	978 557	21,9
Mandula	3 467	0,1
Dió	134 851	3,0
Gesztenye	106	0,0
Összesen:	4 492 623	100,0

Az egyes gyümölcsnemek üzemformakénti megoszlásában ma még a szőlő és házikertek aránya a legnagyobb. Néhány gyümölcsnem esetében azonban az árugyümölcsösökben való nagyarányú telepítés mutatkozik. Így a Duna—Tisza közén főleg almából és őszibarackból, míg a Tisztántúl kötött talajain többnyire almából létesültek árugyümölcsösök.

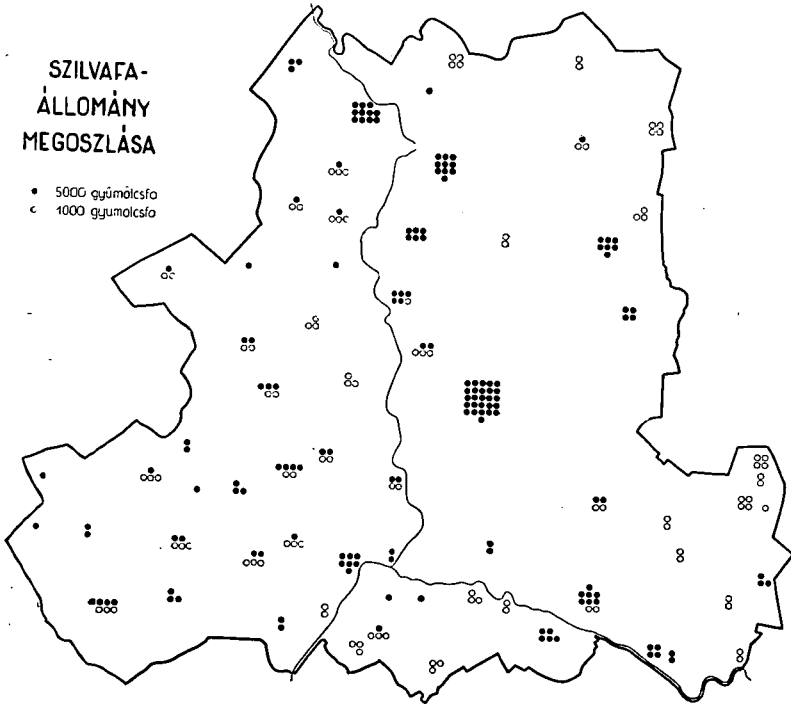
**ALMAFA-
ÁLLOMÁNY
MEGOSZLÁSA.**

- 5000 gyümölcsfa
- 1000 gyümölcsfa

**SZILVAFA-
ÁLLOMÁNY
MEGOSZLÁSA**

- 5000 gyümölcsfa
- 1000 gyümölcsfa

A gyümölcsfaállomány megoszlása üzemformákban nemenként

Gyümölcsnem	Házikertben		Szőlő között		Árügyümölcsösben		Szórványban	
	db	%	db	%	db	%	db	%
Alma	223 592	20,6	493 662	45,4	189 807	17,5	179 318	16,5
Körte	109 812	46,2	60 315	25,2	21 915	9,2	46 408	19,4
Birs	69 767	64,2	16 624	15,6	2 535	1,8	20 155	18,4
Cseresznye	64 263	42,1	48 465	31,6	6 480	4,6	33 200	21,7
Meggy	223 104	42,5	190 970	36,4	6 766	1,1	104 515	20,0
Szilva	396 264	44,6	217 110	24,5	54 281	6,1	220 323	24,8
Kajszi	150 351	40,0	130 295	34,7	20 553	5,3	74 787	20,0
Őszibarack	112 439	11,5	543 524	55,5	108 259	11,1	214 335	21,9
Mandula	1 890	54,5	960	27,7	170	4,9	447	12,9
Dió	69 382	51,1	34 596	26,0	1 256	0,7	29 617	22,2
Gesztenye	51	48,1	21	19,8	—	—	34	32,1

A Duna—Tisza köze homokterületeire jellemző, hogy az itt levő nagy gyümölcsfaállomány jórésze ma még szőlők között van (61%). Ez egyben megnehezíti az árügyümölcsösökre való áttérést. Érdekes azonban az is, hogy a tiszántúli részeken való nagyarányú házikert és szórványgyümölcsösök mellett Szentesen és főleg a Szentesi Járásban igen kedvező az árügyümölcsösök aránya. Eredményeik országos viszonylatban is kiemelkedők.

Közigazgatási egységek gyümölcsfaállományának megoszlása üzemformaként százalékban

Közigazgatási egység	Házikertben	Szőlő között	Árügyümölcsösben	Szórványban	Összesen
Makói járás	62,7	8,4	5,7	23,2	100
Szegedi járás	13,6	61,0	6,8	18,6	100
Szentesi járás	43,6	16,2	24,3	15,9	100
Csongrád	29,2	39,6	3,6	27,6	100
Hódmezővásárhely	50,2	2,7	6,8	40,3	100
Makó	61,2	9,3	4,7	24,8	100
Szeged	75,7	1,5	6,1	16,7	100
Szentes	69,9	4,2	10,8	15,1	100
A megye átlaga:	31,6	38,6	9,2	20,6	100

A gyümölcsfaállomány területi eloszlása azonban meglehetősen egyenetlen. Csaknem valamennyi gyümölcsnem esetében kiemelkedik a szegedi járás. A homoktalajok mint elsőrendű szőlő- és gyümölcsstermesztő területek már történelmi múlttal rendelkeznek. Ide összpontosul a megye őszibarackfaállományának több mint 90%-a, az almának 60,7%-a, a kajszinak 43,8%-a. Meglehetősen nagy értéket mutat még a megye és cseresznyefák száma is. Ezután a szentesi járás következik, ahol az árügyümölcsösök magas aránya mellett az egyes gyümölcsnemek egyenetlen eloszlása (őszibarack, kajszi kivételével) különösen szembetűnő.

*Az egyes gyümölcsnemek megoszlása közigazgatási egységenként
százalékban*

Gyümölcsnem	Makói	Szegedi	Szentesi	Csong- rád	Hm- vhely	Makó	Szeged	Szentés	A megye összesen
	j á r á s								
Alma	4,4	60,7	19,1	3,0	5,8	1,9	2,6	2,6	100
Körte	7,6	33,6	19,8	5,9	11,7	4,2	12,1	5,1	100
Birs	11,9	20,2	22,0	9,2	14,7	4,6	8,2	9,2	100
Cseresznye	5,3	40,9	13,9	5,3	7,9	2,6	20,1	4,1	100
Meggy	9,9	43,8	15,6	4,5	11,0	4,4	8,2	2,6	100
Szilva	12,9	30,4	22,1	6,3	14,6	4,2	3,9	5,6	100
Kajszi	5,9	53,4	9,9	5,1	6,4	4,5	10,9	3,8	100
Őszibarack	0,4	90,6	2,3	1,9	0,7	0,4	2,9	0,8	100
Mandula	7,5	30,4	10,5	14,3	14,1	2,8	15,7	4,7	100
Dió	12,7	32,7	14,2	7,5	10,5	5,9	11,2	5,3	100
Gesztenye	7,0	23,0	12,0	8,0	43,0	3,0	—	4,0	100

A megye árugyümölcsöseinek megoszlása

A gyümölcsfaállomány 9,2% árugyümölcsös. Megoszlása nagyon eltérő képet mutat. Kiugróan kedvező a helyzet a szentesi járásban (24,3%) és Szentés városához tartozó területen (10,8%). A legkisebb arányú Csongrád város területén (3,6%).

Az árugyümölcsösökben az egyes gyümölcsnemek közül legkedvezőbb az alma (17,5%) és az őszibarack (11,1%) aránya. Sok még a körte és a szilva, de a többi gyümölcsnem százalékos értéke 6 alatt van. Ez az érték még a legkedvezőbb arányú gyümölcsfélék esetében is alacsony. (Zala megyében pl. az almafák 55,1%-a, a körte 25%-a, a szilva 16%-a van árugyümölcsösben.)

Fontosabb gyümölcsnemek üzemformánkénti megoszlása százalékban

Üzemforma	Alma	Őszibarack	Szilva	Kajszi
Házikert	20,5	11,5	44,6	40,0
Szőlő között	45,4	55,5	24,5	34,7
Árugyümölcsösben	17,5	11,1	6,1	5,3
Szórványban	16,5	21,9	24,8	20,0
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0

Az árugyümölcsösökben való kedvezőbb mértékű emelkedést főleg az utóbbi évek nagyüzemi telepítései eredményeztek. Az összállomány számszerű megoszlásában azonban a homok területén szőlővel való vegyes termesztés következtében, még hosszabb idő után várható javulás.

*Az árugyümölcsösök gyümölcsfaállományának megoszlása
szektorok szerint százalékban (1959-ben)*

Megnevezés	Alma	Körte	Birs	Cseresz- nye	Meggy	Szilva	Kajszi	Őszi- barack	Man- dula	Dió
Állami tulajdonban	44,5	21,9	0,0	10,0	3,5	51,5	5,6	0,0	0,0	11,6
Tsz. tul.	20,2	23,6	50,8	36,4	37,6	31,1	48,3	12,6	54,7	17,2
Egyéni tul.	35,3	54,5	49,2	53,6	58,9	17,4	46,1	87,4	45,3	71,2

Az árugyümölcsösök szektorok szerinti megoszlásában világosan kifejezésre jut, hogy itt már 1959-ben is határozottan a szocialista szektor volt főként. Pl. az árugyümölcsösök almafaállományának 44,5%-a állami, 20,2%-a termelőszövetkezetek kezében összpontosult. Ugyanakkor azonban a legnagyobb szakértelmet kívánó őszibarack termesztése még túlsúlyban az egyéni gazdák kezében volt. Ez a tény is indokolja, hogy itt a termelőszövetkezeti mozgalomnak elsősorban az őszibarack termesztés nagyüzemi megvalósításán kell fáradozni. Ehhez a munkához nagymértékben hozzájárulhatna egy 600—800 kat. hold kiterjedésű állami törzsgyümölcsös [4]. Itt alkalom nyílna a nagyüzemi termesztésre legjobb őszibarack fajták kialakítására, új termesztési módszerek kidolgozására, továbbá a hozzátartozó kutatóállomás az aklimatizációs kísérletek továbbfejlesztésével foglalkozhatna.

A megye gyümölcsfaállományának sűrűsége

A megye összterületének csupán 4,2%-a szőlő és kert. Alig valamivel több az országos átlagnál (4%). Ez a tény elég keveset fejez ki a viszonylag fejlett szőlő és gyümölcskultúráról. Összehasonlítva Bács-Kiskun, vagy Pest megyével (7,6%, illetőleg 7%) ugyancsak lemaradás mutatkozik.

A közigazgatási egységenkénti kimutatás csak megközelítő képet ad a gyümölcsfaállomány sűrűségéről. Az összes földterülethez viszonyított gyümölcsfasűrűség kifejezése azonban jól mutatja a fák területenkénti megoszlását. A táblázat alapos értékelése egyben támpontot is ad, hogy melyek azok a területek, ahol a gyümölcsstermesztés szélesebb körben való kiterjesztése indokoltnak látszik. Itt nemcsak a homokon folyó újabb telepítések fontosságára kell felhívnom a figyelmet, hanem kötött talajú területeken a szentesi járáshoz hasonlóan a nagyüzemi fejlesztés lehetőségeire. A Tisza és a Maros mentén még sok olyan alluviális talajunk van, melyen a gyümölcsstermesztés nagyszerű eredményekre vezethetne.

A gyümölcsfaállomány sűrűsége

Közigazgatási egység	A terület 1000 kh-ban	Összes gyümölcsfa 1000 db-ban	100 kat. hold- ra jutó gyü- mölcsfák száma
Makói járás	91,1	298,3	328
Szentesi járás	183,0	655,3	358
Szegedi járás	274,7	2454,9	894
Csongrád	21,8	192,4	882
Hódmezővásárhely	81,4	351,2	431
Makó	31,1	129,7	417
Szentes	38,1	149,0	391
Szeged	19,4	261,8	1349
Csongrád megye	740,6	4492,6	606

A gyümölcsfasűrűség tekintetében kiemelkedik a szegedi járás. Annak körzetekében, hogy a járás 30 községéből csupán 18-ban van nagyobb arányú

gyümölcsstermesztés az átlag alatta marad néhány országos viszonylatban kiemelkedő más járással szemben (pl. Zalaszentgróti járás 1102). Ha azonban a homokterületünkről valóban jellegzetes gyümölcsstermesztő községeket emelünk ki, úgy nagyon kedvező képet kapunk annak figyelembevételével, hogy ezekben is a megművelhető terület 75—83%-án szántóföldi növénytermesztés folyik.

Legintenzívebb gyümölcsstermesztő községek

Község	Összes terület 1000 kh-ban	Összes gyümölcs- fa 1000 db-ban	100 kat. holdra jutó gyümölcsfák száma
Zsombó	4 716	223,5	4744
Szatymaz	12 069	332,9	2773
Forráskút	6 364	114,1	1789
Domaszék	9 061	138,9	1533
Üllés	8 661	122,2	1411
Balástya	19 101	241,4	1264

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a jellegzetes gyümölcsstermesztő községekben a gyümölcsfaállomány országos viszonylatban is kiemelkedő.

Hasonlóan kedvező helyzetet mutat az országos összehasonlítás során a megyei gyümölcsfaállomány akkor, ha a 100 kat. hold összterülethez viszonyítjuk a gyümölcsfák számát.

Megye	100 kh. összterületre jutó gyümölcsfák száma
Pest	949
Zala	784
Bács-Kiskun	673
Szabolcs-Szatmár	614
Csongrád	606

A gyümölcsfák összterülethez viszonyított számaránya sem fejezi ki teljes egészében a megye gyümölcsstermesztésének helyzetét. Erről csak az állomány állagának vizsgálata ad bővebb tájékoztatást. Megközelítő kép azonban csak az árugyümölcsösökről áll rendelkezésre, míg a többi esetében nagyobb vonalú becslésre kell támaszkodnunk. Az árugyümölcsösök csaknem fele jól gondozott, 35%-a gondozott, 12%-án hiányzik a rendszeres talajművelés, csupán 3—4% gondozatlan.

A gondozottság mértéke csekély a szórványgyümölcsösökben, míg a szőlőkben megfelelőnek tartható. A legtöbb gondot az őszibarack és alma termesztésére fordítanak. Itt a gondozottság 95%-ra becsülhető. Ezzel szemben a többi gyümölcsfa esetében csupán 60—65%-os a rendszeres növényápolás mértéke. Különösen vonatkozik ez a szilva, cseresznye, meggy és birs állományra.

A megye gyümölcsstermesztésének kedvező helyzetét azonban főleg a magas termésátlagok fejezik ki. Jól kezelt homokterületeken a gyümölcsfák 30—35%-kal többet teremnek mint a kötött talajon. Egyes gyümölcsnemek, mint az őszibarack és alma esetében még ennél is kedvezőbbek az arányok. Éppen ezért az ismertetett természeti és társadalmi feltételek egyaránt indokolják a megye gyümölcsstermesztésének felkarolását.

Összefoglalás

Csongrád megye kedvező természeti viszonyai következtében a gyümölcsstermesztésre különösen alkalmas terület. A homoktalajok elsősorban az alma és az őszibarack számára, míg az öntéstalajok az alma és szilva termesztésének kedveznek.

A megye gyümölcsfaállománya 1959-ben csaknem elérte a 4,5 milliót, és ezzel az 1935. évinek 217%-ára emelkedett. A fejlődés az országos értéket ugyan csak 40%-al haladta meg, de itt a legnagyobb mértékű emelkedés más megyékből eltérően az őszibarack és alma állományban következett be. Az őszibarackfák 472%-os emelkedése országos viszonylatban kiemelkedő.

A gyümölcsfák üzemforma szerinti megoszlása még kevésbé kedvező képet nyújt. Árügyümölcsösökben csak az állomány 9,2%-a van. Legkedvezőbb a helyzet a szentesi járásban (24,3%). Az egyes gyümölcsnemek közül az alma 17,5%-a, míg az őszibarack 11,1%-a van árügyümölcsösben. Az árügyümölcsösökben már 1959-ben is határozottan kifejezésre jutott a szocialista szektor fölénye. (Az almafák 64,7%-a állami és termelőszövetkezeti kézben volt.)

A gyümölcsfaállomány legsűrűbb a megye homokterületein. Itt azonban az állomány nagyobb része még szőlők között van. Kiemelkedő a szegedi járásban Zsombó és Szatymaz gyümölcsstermesztése, ahol 100 kat. hold összterületre 4744, illetőleg 2773 gyümölcsfa jut. A homoki gyümölcsstermesztés terén egyik legfontosabb feladatként mutatkozik az őszibarackstermesztés nagyüzemi feltételeinek biztosítása. Ezzel kapcsolatban létesítendő állami törzsgyümölcsös és aklimatizációs kutatóállomás.

IRODALOM

- [1] MOHOLI (Karakasevich) K.: A gyümölcsstermesztés földrajzi kérdései Csongrád megyében. Földr. Ért. VI. 1. 77—96. 1957.
- [2] Csongrád megye fontosabb statisztikai adatai. Szeged, 1960. 163—178.
- [3] PÁLHIDAI, R.: Zala megye gyümölcsfaállományának alakulása. Stat. Ért. X. 5. 193—200.
- [4] MOHOLI K.: Őszibarackstermesztésünk földrajzi adottságai, különös tekintettel a Szatymaz környéki homoki gyümölcsstermesztő tájra. Főisk. Évk. Szeged, 1960. 163—181.

РАЗВИТИЕ ПЛОДОВОДСТВА В КОМИТАТЕ ЧОНГРАД.

К. МОХОЛИ

Комитат Чонград, лежащий в южной части страны, вследствие благоприятных природных задатков обладает прекрасными условиями для развития крупно-хозяйственного плодоводства.

В последних 25 годах произошло большое развитие плодоводства. Число фруктовых деревьев достигало 217% по отношению числа 1934 г. Рост чисел фруктовых деревьев превышал государственную среднюю только на 40%, но здесь, в отличие от других комитатов, самое большое развитие происходило в составе персика и яблонь. 472%-ное повышение числа персиков выдается в государственном масштабе.

Самые важные фруктовые разновидности комитата: яблоко (24,1%), персик (21,9%), слива (19,8%) и вишня (11,7%).

Большинство фруктовых деревьев находится и теперь в виноградниках (38,6%). Но значительно развитие товарных фруктов (9,2%). Это развитие достигалось прежде всего социалистическим сектором. 64,7% яблонь товарных фруктовых садов находится в распоряжении производительных объединений. Самая важная задача в дальнейшем разработка крупнохозяйственных условий производства персика на песчаной почве. Для осуществления этих задач надо, как можно раньше, создать государственный племенный фруктовый сад и аккомодационную исследовательскую станцию.

Состав фруктовых деревьев наигуще на песчаных почвах комитата. В Сегедском уезде выдается плелеводство Жомбо и Сатымаза, где на 50 гектаров общей территории падают 4744 и 2773 фруктовых деревьев.

DIE ENTWICKLUNG DER OBSTKULTUR IM KOMITAT CSONGRÁD

Von

K. MOHOLI

Das im südlichen Teil des Landes gelegene Komitat Csongrád ist infolge seiner günstigen naturgegebenen Bedingungen für Obstkultur ausgezeichnet geeignet.

In den beiden letzten Jahrzehnten hat die Obstkultur einen großen Aufschwung erfahren. Der Bestand der Obstbäume hat sich dem von 1935 gegenüber bis 1959 auf 217% vermehrt. Der Anwachs hat den Durchschnitt des Landes nur um 40% übertroffen, ist aber — abweichend von den anderen Komitaten — im Bestand der Pfirsich- und Apfelbäume zu verzeichnen. Der 472%-ige Anstieg im Pfirsichbestand ist im Landesmaßstab beachtlich.

Die wichtigsten Obstsorten sind: Äpfel (24,1%), Pfirsiche (21,9%), Pflaumen (19,8%) und Weichseln (11,7%).

Der größte Teil der Obstbäume steht heute noch in den Weingärten (38,6%) und in Privatgärten (31,6%). Erfreulich ist die starke Entwicklung im Exportobst (9,2%). Diese Produktionssteigerung hat in erster Linie der sozialistische Sektor erreicht. 64,7% der Exportäpfel liefernden Bäume sind in der Hand des Staates und der Produktivgenossenschaften. Es ist nun die nächste und wichtigste Aufgabe, die Bedingungen der Pfirsichbaumkulturen im Großbetrieb auszuarbeiten. Zu diesem Zweck muß je eher eine staatliche Stammzuchtungs- und Akklimationsstation ins Leben gerufen werden.

Der Obstbestand ist in den sandigen Gegenden des Komitats der höchste. Hervorzuheben ist im Szegeder Distrikt die Obstkultur von Zsombó und Szatymaz, wo auf ein Gebiet von rund 100 Katastraljoch 4744, bzw. 2773 Obstbäume kommen.